ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ - ОЛИЙ БАХТ
O'K.U.F. F.T.U.U.

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

2007 йил 30 январ
сешанба № 14 (2271)

Ислом КАРИМОВ:

...Давлат бюджетимизнинг социал соҳа ва аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлашга қаратилган умумий харажатлари 2006 йилда 51 фоизни ташкил этган бўлса, бу кўрсаткич жорий йилда 54,1 фоизни ташкил этади.

«ЎЗБЕКИСТОН ҲАВО ЙЎЛЛАРИ» МИЛЛИЙ АВИАКОМПАНИЯСИ ЖАМОАСИГА

Қадрли дўстлар!

Сизларни қутлуғ сана - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси ташкил этилганининг 15 йиллиги билан чин қалбимдан муборакбод этаман.

Ўтган йиллар мобайнида сифат жиҳатидан мутлақо янги, жаҳон андозаларига тўла жавоб берадиган Миллий авиакомпаниямизни шакллантириш борасида кенг кўламли, улкан аҳамиятга молик ишлар амалга оширилди. Бу ҳақли равишда юртдошларимиз қалбида фахр-ифтихор туйғуларини уйғотади.

Ўзбекистон фуқаро авиакомпаниясини ривожлантириш бўйича пухта ўйланган узоқ муддатли стратегиянинг жорий этилиши, авиакомпания жамоасининг фидокорона меҳнати ва юксак профессионал маҳорати туфайли сизларнинг корхонангиз мамлакатимиз ва халқаро миқёсда ҳаво орқали йўловчилар ва юк ташиш ҳамда авиация хизмати кўрсатиш тизимида ўзининг муносиб ўрнини эгаллади.

Соҳани тубдан ислоҳ қилиш, унинг ташкилий тузилмаси, бошқарув тизими ва менежмент ишларини такомиллаштириш, уларни замон талаблари даражасига кўтариш, самолёт паркини замонавий ҳаво кемалари билан тўлдириш борасида катта ишлар амалга оширилди ва оширилмоқда. Навигация тизими такомиллаштирилди, авиация хавфсизлигининг самарали тизими жорий этилди, авиакомпания учун малакали кадрлар тайёрлаш бўйича зарур база яратилди.

Бугунги кунда республикамиздаги деярли барча аэропортлар модернизация қилинди ва улар йўловчиларга жаҳон андозалари даражасида хизмат кўрсатмоқда. Бунинг натижасида уларнинг бештаси «Халқаро аэропорт» мақомига сазовор бўлди. Авиакомпания қошида энг замонавий авиация техникаларига техник хизмат кўрсатиш ҳамда таъмирлаш бўйича Марказий Осиё минтақасида ягона бўлган марказ ташкил этилди ва у самарали фаолият кўрсатмоқда.

Шуни ғурур билан таъкидлаш лозимки, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» рамзи туширилган авиалайнерлар бугун дунёнинг йигирмадан ортиқ давлатига - Ер куррасининг деярли барча минтақаларига парвоз қилмоқда. Биргина 2006 йилнинг ўзида авиакомпания томонидан 1 миллион 700 минг нафар йўловчи ва 20 минг тоннадан ортиқ юк ташилгани ҳам унинг муваффақиятларидан далолат беради.

Муҳтарам дўстлар!

Юртимизда ҳаво флоти ходими деган қийин ва мардонавор касб эгалари ғоят юксак ҳурмат-эҳтиромга сазовордир. Сизларнинг ҳар бирингиз - учувчи ва штурманлар, муҳандис ва техниклар, борт кузатувчилари, ер усти хизмати диспетчерлари ва мутахассисларининг парвозлар хавфсизлигини таъминлаш, йўловчилар учун қулай шароитлар яратиш борасидаги фидокорона меҳнатингизни барчамиз юксак қадрлаймиз.

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» авиакомпаниясининг халқаро ҳамкорликни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш, мамлакатимиз нуфузи ва қудратини ошириш йўлида қўшаётган салмоқли ҳиссаси ҳам алоҳида эътибор ва таҳсинга лойиқдир.

Фурсатдан фойдаланиб, Миллий авиакомпаниямизнинг кўпмиллатли аҳил жамоасига ўз олдига қўйган эзгу мақсадларни рўёбга чиқаришда янгидан-янги муваффақиятлар тилайман. Сизларнинг барчангизга машаққатли ва олижаноб меҳнатингиз учун самимий миннатдорлик изҳор этаман.

Мусаффо осмон, мустаҳкам соғлиқ, бахт ва омад доимий ҳамроҳингиз бўлсин, азизларим!

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпаниясининг 15 йиллиги муносабати билан бир гуруҳ ходимларни мукофотлаш тўғрисида

Мамлакатимизнинг иқтисодий салоҳиятини юксалтириш, ислоҳотларни муваффақиятли амалга ошириш борасидаги катта хизматлари, миллий авиациямизни замонавий талаблар асосида ривожлантиришга қўшган самарали ҳиссаси ва ижтимоий ҳаётдаги фаол иштироки учун қуйидагиларга фахрий унвон берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФУҚАРО АВИАЦИЯСИ ХОДИМИ»

Палванов Эгамберген Машарипович - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси Бош директорининг биринчи ўринбосари

Расулов Мумин Заирович - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси Учувчилар мажмуасининг «Боинг» учувчилар отряди командири ўринбосари

Ҳаво транспорти соҳасидаги кўп йиллик самарали меҳнати, замонавий авиацияни ривожлантириш ва илғор технологияларни ишлаб чиқаришга жорий этишда эришган ютуқлари, турли миллат вакиллари ўртасида ўзаро ҳамжиҳатлик ва тотувликни мустаҳкамлаш ҳамда малакали мутахассислар тайёрлаш ишига қўшган катта ҳиссаси учун қуйидагилар мукофотлансин:

«МЕҲНАТ ШУҲРАТИ» ОРДЕНИ БИЛАН

Вахабов Мирзаанвар - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпаниясининг Ердаги иншоотлардан фойдаланиш ва аэропортларни бошқариш департаменти директори

Ибрагимов Закирхан Фазилханович - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпаниясининг «Тошкент халқаро аэропорти» давлат унитар корхонаси директори

Салимов Сергей Мартиевич - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси «Uzbekistan airways technics» авиакорхонаси Ғарбда ишлаб чиқарилган самолётларга техник хизмат кўрсатиш марказининг цех бошлиғи

Худойкулов Шакир Ражаболиевич - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиа-компанияси Учувчилар мажмуаси 3-учувчилар отряди командири

«ДЎСТЛИК» ОРДЕНИ БИЛАН

Вялков Александр Сергеевич - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси «Uzbekistan airways technics» авиакорхонаси Ғарбда ишлаб чиқарилган самолётларга техник хизмат кўрсатиш марказининг йиғувчи-парчинловчиси.

(Давоми 2-бетда)

Сафларида олти миллиондан ортиқ аъзоси бўлган Ўзбекистон касаба уюшмалари ижтимоий-иқтисодий ва маънавий соҳалардаги давлат сиёсатини тўла қўллаб-қувватлаб, Президент Ислом Каримов томонидан белгилаб берилган мамлакатни тубдан ўзгартириш тамойиллари ва жамиятни ислоҳ қилишнинг устувор йўналишларидан келиб чиқувчи вазифаларни амалга оширишда фаол иштирок этмоқдалар.

Дилбар ЖАҲОНГИРОВА,
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси раиси

КАСАБА УЮШМАЛАРИ «ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ ЙИЛИ»ДА

2007 йилнинг «Ижтимоий ҳимоя йили» деб эълон қилинганлиги муносабати билан ҳамда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш кўламларини янада кенгайтириш ва кучайтириш, аҳолининг муҳтож тоифаларига табақалаштирилган тарзда ёрдам кўрсатиш самарадорлигини яхшилаш, аҳоли даромадлари даражасидаги фарқнинг кескин ошишига йўл қўймаслик, жамиятда ҳамжиҳатлик, эзгулик ва меҳр-шафқат муҳитини қарор топтиришга йўналтирилган чора-тадбирлар мажмуини амалга ошириш мақсадида яқинда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастури тўғрисида»ги қарори қабул қилинди. Мазкур қарорда аҳолининг ночор қатламлари — муҳтож оилалар, ногиронлар, ёлғиз қарияларни ижтимоий ҳимоя қилиш, моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашни кучайтириш, бу борадаги тадбирларни рўёбга чиқаришда маҳаллалар ролини ошириш, жисмоний ва маънавий жиҳатдан соғлом авлодни камол топтириш, оналик ва болалик тўғрисида ғамхўрликни кучайтириш, аёллар соғлиғини мустаҳкамлаш бўйича ишларни такомиллаштиришга алоҳида эътибор қаратилди. Шунингдек, унда касб-ҳунар коллежлари, академик лицейлар ва олий ўқув юртлари ёшлари ўртасида тушунтириш ишлари олиб бориш, «Меҳрибонлик», «Саховат» ва «Мурувват» уйлари ходимлари меҳнатини рағбатлантириш ва муносиб баҳолаш механизмини такомиллаштириш, уларнинг меҳнатини, умуман, ижтимоий соҳа ходимлари меҳнатини моддий ва маънавий рағбатлантириш даражасини ошириш масалалари ҳам қамраб олинган. Бу Республика касаба уюшмалари зиммасига улкан масъулият юклайди.

Маълумки, 1997 йилдан бошлаб йилларга муайян мақсад билан ном бериш Ўзбекистонда яхши анъанага айланган. Давлатимиз раҳбари қайд этганидек, «Қайси йилга қандай ном беришдан қатъи назар — бу оила ёки аёллар масаласи бўладими, соғлом авлод тарбияси, маҳаллаларимизни обод қилиш ёки қарияларни қадрлаш бўладими, оналик ва болаликни муҳофаза этиш ёки жамиятимизда меҳр-мурувват, инсонпарварлик руҳини кучайтириш бўладими — буларнинг барчасини бирлаштирадиган умумий бир мезон бор. У ҳам бўлса, инсон, унинг ҳаёти, орзу-ниятлари, дарду ташвишларини эътиборимиз марказига қўйиб, одамларнинг оғирини енгил қилишга қаратилган интилишларимиз мисолида яққол намоён бўлмоқда». Шу маънода жорий йилнинг улуғвор мақсадлари ва вазифаларини ифодаловчи меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоя қилиш дастурини амалга оширишга даъват этадиган долзарб масалалар касаба уюшмалари фаолиятининг асосий йўналишлари билан тўғридан-тўғри боғлиқ ва ҳамоҳангдир.

Яхши биламизки, аҳолининг кенг қатламини ижтимоий ҳимоя қилиш масаласи республикамизда фақат бу йил кўтарилаётгани йўқ. Масалан, ўтган йилнинг «Ҳомийлар ва шифокорлар йили» деб эълон қилинганлиги аҳолининг кам таъминланган қисмини, ёлғиз, етим ва муҳтожларни қўллаб-қувватлаш ва хайр-саховат ёрдами кўрсатиш бизнинг мамлакатимизда миллий қадрият даражасига кўтарилганини кўрсатади. Шунинг учун кўплаб жамоат ташкилотлари сингари касаба уюшмалари ҳам «Ҳомийлар ва шифокорлар йили» Давлат дастурини амалга оширишда фаол қатнашдилар. Улар иштирокида кўплаб янги иш ўринлари барпо этилди. Жумладан, аҳолининг банд бўлмаган қисмини, айниқса, қишлоқ жойларида яшовчиларни касаначилик меҳнати асосида ишлаб чиқариш, хизмат кўрсатиш соҳасига жалб қилиш ҳисобидан иш ўринлари яратилди. Муҳтож оилаларга моддий ёрдам кўрсатиш ва маънавий қўллаб-қувватлаш юзасидан қатор тадбирлар амалга оширилди.

«Ижтимоий ҳимоя йили»да касаба уюшмаларининг устувор вазифалари ҳақида тўхталганда, шуни алоҳида қайд этиш керакки, мамлакатимиз раҳбари томонидан олиб борилаётган кучли ижтимоий сиёсат меҳнат кишиларининг ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий ва маънавий манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича фаолиятларимизни ҳар томонлама рағбатлантиради. Зеро, Президентимиз раҳбарлигида ҳаётга жорий этилаётган ислоҳотлар негизида халқимизнинг фаровонлик даражасини ошириш, уларни буюк мақсадга эришишга сафарбар этиш вазифаси ётади.

2006 йилнинг охирида ўтказилган Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерация кенгашининг касаба уюшмасига аъзолик, нодавлат сектори ходимларининг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳимоя қилишга бағишланган иккинчи мажлисида Ўзбекистон касаба уюшмалари «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастури тадбирларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда фаол иштирок этишлари якдиллик билан маъқулланган эди. Ва ушбу дастурнинг қабул қилиниши туфайли келгусида қонунчиликни такомиллаштириш, давлат, тадбиркорлик ва кичик бизнес ҳамда ижтимоий сектор билан ҳамкорликни ривожлантиришда касаба уюшмалари учун янги истиқболлар очилаётгани қайд этилди.

Бир ой давомида Ўзбекистон КУФК томонидан «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастури бўйича тадбирлар ишлаб чиқилди ва тасдиқланди. Унинг асосида Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар касаба уюшмалари бирлашмалари, Марказий кенгашларнинг вилоят, шаҳар, туман тармоқ кенгашлари вакилликлари ва касаба уюшма қўмиталарининг ҳам шундай тадбирлари ишлаб чиқилди ва тасдиқланди.

Жорий йилда республика касаба уюшмалари олдида турган вазифалардан бири нодавлат сектори ходимларини касаба уюшмаси аъзолигига жалб қилиш масаласидир. Республика иқтисодида банд бўлган 8 миллион 23 минг (яъни 77,5 фоиз) кишининг 3 миллион 300 минг нафари касаба уюшмасига аъзо ҳисобланади. Шу боис иқтисодиётда банд аҳолининг 69 фоизини ташкил қиладиган кичик бизнес соҳасига эътиборни кучайтириш лозим. Савдо, матлубот, кооперация ходимлари ва тадбиркорлар касаба уюшмаси Марказий кенгаши маълумотига қараганда, уларда 330 минг киши касаба уюшмаси ҳисобида турар экан. Ижтимоий ҳимоя нуқтаи назаридан қарасак, норасмий бандлик соҳасида иқтисодиётда банд бўлганларнинг 33 фоизи, яъни салкам 3,5 миллион кишининг борлиги муаммо бўлиб қолаяпти.

(Давоми 2-3-бетларда)

Сиёсий-публицистик шарҳ

Ҳозир халқимиз жаҳонда бўлаётган воқеа-ҳодисаларга бефарқ эмас. Катта-кичик davраларда доим мунозара ва тортишувларга дуч келасиз. Менга кўпроқ сиёсий мунозараларда иштирок этиш «ҳузур» бағишлайди. Айниқса, сиёсатнинг нозик жиҳатларини англаб етмайдиганлар даврасига тушиб қолсангиз борми?.. Улар сизнинг далил-исботларингизга эмас, аксинча, хориж телеканали ёки радиоси айтган «ҳақиқат»га ишонишади. Ақл-идрок билан фикрлаш ва хулоса чиқариш ўрнига ўжарлик қилишади. Буни нафақат ер юзида бўлаётган турли воқеа-ҳодисаларга муносабатда, балки баъзан Ўзбекистоннинг ташқи сиёсатда қўяётган мустақил қадамлари, ташаббуслари, киритаётган таклифлари ҳамда амалдаги саъй-ҳаракатларини англашга дахлдорлик билан боғлиқ ҳолатларда ҳам кўриш мумкин. Сўзсиз бундай пайтда матбуотда ёки бошқа манбаларда қайд қилинган ва тарихий аҳамият касб этган рақамлар, маълумотлар, далил-исботлар, воқеа-ҳодисалар асқотади. Мен ушбу публицистик шарҳни ёзишда ана шундай имкониятдан фойдаландим.

Адолатнинг кучи

Бундан ўн беш йил олдин, яъни 1992 йил 4 январ куни мустақил Ўзбекистоннинг халқ сайлаган биринчи Президенти ўз вазифасини бажаришга киришган эди. Ўшанда Ислом Каримов Олий Кенгашнинг навбатдан ташқари тўққизинчи сессиясида дастурий нутқ сўзлаб, мустақиллик шарофати билан тарихимиз тиклангани, удумларимиз ва қадриятларимиз қайтгани, юртимизга Рамазон ва Қурбон ҳайитлари ҳамда Наврўз кириб келгани, улуғ боболаримиз руҳини шод эта бошлаганимиз, ўзлигимизни англаганимиз, жаҳон бизга эшикларни кенг очгани, энди ўз тақдиримиз ҳамда фарзандларимиз келажагини ўзимиз яратиш имконига эга бўлганимиз ҳақида фахрланиб гапирар экан, ўз халқидан чексиз миннатдор бўлиб шундай деганди: «Халқимизга минг раҳмат айтмоқчиман: фуқаролар ва миллатлар ўртасидаги тотувлик, тенглик, осойишталикни сақлаб, мустаҳкамлаб туришибди. Дини, эътиқоди, миллатига қараб ажратиш фалокат эканлигини, офат эканлигини, у ҳаммани жарга қулатишини одамлар тушуниб олишди. Шунинг учун ҳам уларга яна бир карра раҳмат дейман».

Тўғриси, бу миннатдорчилик сўзлари ҳозир ҳам жаранглаб турибди. Чунки ўтган даврда миллати ва эътиқодидан қатъий назар Ватан ва халқ бирлигини таъминлай олган юрт одамлари ҳар қандай таҳсинга сазовор. Энг эътиборлиси шуки, бу бирликка ҳеч ким ва ҳеч қандай куч раҳна сололмади. Ҳатто атайлаб уюштирилган иғволар, фисқу-фасодлар, бузғунчиликлар ҳам бу бирликни бузолмади. Ҳозиргача бирлигимиз барча синовлардан муваффақиятли ўтди. Бунинг моҳиятини очиб беришда давралардаги мунозара ва тортишувларнинг аҳамияти катта.

Кўп ҳолларда мунозараларда ташқи таъсир билан боғлиқ ҳолатлар тортишувларга сабаб бўлади. Аслида бундай ҳолат мустақилликнинг дастлабки кунларидан бери давом этиб келяпти ва бундан кейин ҳам сусаядиган эмас. Айниқса, баъзи давлатларда «рангли инқилоб»лар бўлиб ўтганидан кейин шубҳа-гумон кучайди. Баъзан мунозараларда бўш келмаслик учун бир неча йил олдин кузатилган ҳолатларни эслатишга тўғри келади. Мустақилликнинг дастлабки уч-тўрт йилида хорижлик кузатувчилар Ўзбекистонга гоҳ Туркия йўлини ёки Хитой моделини танлаганлик, гоҳ АҚШга ёки араб дунёсига оғиб кетганлик тамғасини босишган эди. Ҳатто Жанубий Корея ёки Ҳиндистон билан ўрнатилган яқин ҳамкорлик ҳам шу йўсинда талқин қилинди. Ваҳоланки, Ўзбекистон тараққиётида ўзи танлаган мустақил йўлдан бораётган эди. Бу йўл бировни орқа қилиб, бошқа бировни инкор этишдан ҳоли бўлиб, ҳамма билан манфаатли ҳамкорлик қилишга асосланган.

Энди бошқа жойларда юз берган «рангли инқилоб»лардан кейинги шубҳа-гумонлар билан боғлиқ ташқи таъсирга келсак, Ўзбекистонда ҳеч қачон бундай бўлмаслигини, буни халқимизнинг ўзи хоҳламаслигини давлатимиз раҳбари бундан икки йил олдин «Независимая газета»га берган интервьюсида асослаб шундай деди: «Токи жамиятнинг ўзи кескин ўзгаришларга тайёр бўлмаса, агар одамларнинг сабр косаси тўлмаса, ҳеч қандай Америка, ҳеч қандай Европа воқеаларни ўзи хоҳлаган ўзанга буриб юборишга қодир эмас». Демак, бизда халқнинг бирлиги, жамиятдаги ҳамжиҳатлик, муаммолар ечимини топиш ва адолатни қарор топтириш йўлидаги саъй-ҳаракатлар бунга йўл бермайди. Жамиятдаги барқарорлик, аввало, ҳукуматнинг аҳоли билан алоқаси қай даражада эканлигига боғлиқ. Масъулиятни ҳис этиш вазиятни белгилайди. Бизда ўтган йилларда ҳукумат билан халқ ўртасида тўғри мулоқот йўлга қўйилганлиги ички вазиятда мўътадилликни таъминлаб турибди.

(Давоми 3-бетда)

Мустақил Ўзбекистон: ИСЛОҲОТЛАРИМИЗНИНГ ЗАЛВОРЛИ ОДИМЛАРИ

2-3-бетлар

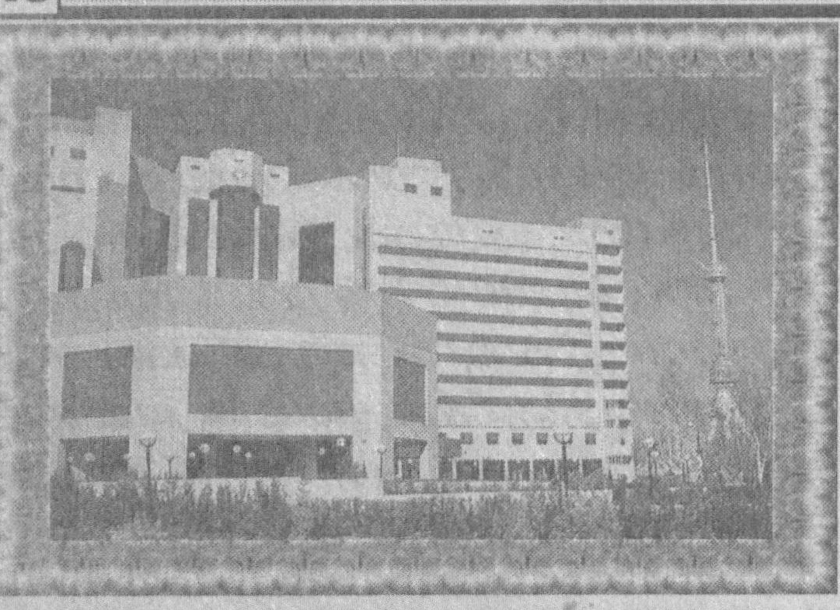

ИСЛОҲОТЛАРИМИЗНИНГ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпаниясининг 15 йиллиги муносабати билан бир гуруҳ ходимларни мукофотлаш тўғрисида

(Боши 1-бетда)

Ли Константин Евгеньевич - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси «Uzbekistan airways technics» авиакорхонаси директорининг ўринбосари

Нарходжаев Бахром Маннапович - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси Учувчилар мажмуасининг «Боинг» учувчилар отрядининг учувчи-йўриқчиси

Томская Наталья Владимировна - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси дирекциясининг молия-иқтисод департаменти ҳисоблаш маркази бошлиғи

«ШУҲРАТ» МЕДАЛИ БИЛАН

Гурфинкель Станислав Михайлович - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпаниясининг парвозлар хавфсизлиги бўйича инспекцияси бош штурмани

Дильмухамедов Эмиль Кушкарович - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси «Ўзаэронавигация» маркази Нукус ҳудудий бўлинмаси бошлиғининг ўринбосари

Ишмхамедов Тожибай Адхамович - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси Учувчилар мажмуасининг «Боинг» учувчилар отряди учувчи-йўриқчиси

Клеблеев Гани Рустамович - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси «Uzbekistan airways technics» авиакорхонаси Фарғбда ишлаб чиқарилган самолётларга техник хизмат кўрсатиш марказининг цех бошлиғи

Лебёдкин Владимир Михайлович - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси «Тошкент халқаро аэропорти» давлат унитар корхонасининг махсус транспорт хизмати бошлиғи

Махкамов Эргаш - Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси «Uzbekistan airways technics» авиакорхонаси Тошкент авиация-техника базасининг цех бошлиғи

Таджибаев Рустамжон - «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси «Махсус авиация ишлари» компаниясининг Наманган авиаэскадрильяси командири

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2007 йил 29 январ

СПОРТЧИ ҚИЗГА ПРЕЗИДЕНТ СОВҒАСИ

Ўтган йилнинг декабр ойида Қатар пойтахти Доҳада ўтказилган XV Осиё ўйинларида мамлакатимиз спортчилари умумжамоа ҳисобида 11 та олтин, 14 та кумуш ва 14 та бронза медалига сазовор бўлган эдилар.

Нишондорлар сафида бир неча бор халқаро турнирлар ғолиби, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган спортчи, қашқадарёлик София Каспулатова ҳам бор эди.

25 ёшга қадам қўйган каратэчи Ватанимиз спорт шарафини оширишга муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. У Венгрия, Греция, Корея, Малайзия, Туркия, Макаода ўтказилган халқаро мусобақалар шоҳсупасига кўтарилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 20 декабрдаги «Осиё ўйинлари ғолиблари ва совриндорларини мукофотлаш тўғрисида»ги Фармонига асосан София Каспулатовага Юртбошимиз совғаси «Матиз» автомобили топширилди.

Иззат ҲИКМАТОВ,
«Ишонч» мухбири

Давлат дастури амалда

БАРЧАСИ ҚОНУНЛАРДА

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитаси раиси Илҳом Насриев билан суҳбат

— Суҳбатимизни сиз раислик қилаётган қўмита фаолиятининг асосий йўналишлари ҳақидаги мулоҳазаларингиздан бошласак.

— Қўмитамиз Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг мамлакатни ислоҳ этиш ва модернизация қилишнинг устувор йўналишлари, мақсад вазифалари ҳисобга олинган ҳолда 2005 йил ва келгуси йилларга мўлжалланган қонунчилик фаолияти дастурига мувофиқ саъй-ҳаракат кўрсатаётир. Жумладан, Вазирлар Маҳкамаси томонидан киритилган «Тадбиркорлик субъектларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш тизими такомиллаштирилганлиги ҳамда молиявий жавобгарлиги эркинлаштирилганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси устида астойдил иш олиб борилди. Пировардида, қонун биринчи-иккинчи ва учинчи ўқишларга тайёрланиб, палата томонидан қабул қилинди.

Шунингдек, «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги, "Ўзбекистон Республикаси Солиқ ва уй-жой Кодексларига қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги ҳамда «Ўзбекистон Республикаси тиббиёт ходимлари кунини белгилаш тўғрисида»ги Қонунларнинг қабул қилиниши кўпчиликнинг кўнглидаги гап бўлди. «Йод етишмовчилиги профилактикаси тўғрисида»ги Қонун тайёрланиб, иккинчи ўқишда маъқулланди. Қўмита қонун лойиҳалари устида ишлашни давом эттирмоқда.

— Қўмита томонидан амалдаги қонунларнинг ижро этилишини ўрганиш, назорат-таҳлил ишлари қандай амалга ошириляпти?

— Назорат-таҳлил фаолияти пухта режа асосида йўлга қўйилган. Бунга қатор мисоллар келтириш мумкин. Жумладан, «Дори воситалари ва фармацевтика фаолияти тўғрисида»ги Қонуннинг ижроси Хоразм вилоятида ўрганиб чиқилди. Натижа шуни кўрсатдики, мазкур Қонуннинг ижро этилиши кўнгилдагидек эмас. Сабаби, ижобий ишлар билан бир қаторда жиддий камчиликлар бўртиб турибди. Масалан, дори воситаларининг реализацияси билан шуғулланувчи дорихоналар санитария-гигиена талабларига мутлақо жавоб бермайди. Шунингдек, дори-дармонлар (лицензиясиз) бозорлар, кўчакўйларда очиқдан-очиқ сотилмоқда. Бундай мисолларни яна келтириш мумкин.

Шунингдек, «Фуқаролар соғлиғини сақлаш тўғрисида»ги Қонуннинг Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан ижро этилиши ўрганилганда маълум бўлдики, бу борада ютуқлар оз эмас, бироқ жузъий нуқсонлар ҳам бор. Хусусан, айрим шифокорларнинг бемор ҳуқуқини поймол этишдек ғайриқонуний ҳаракатлар содир этгани, тизимда ишлаб чиқилган меъёрий ҳужжатларнинг мавжуд тартибга мос келмаслиги ва ҳуқуқий жиҳатдан савиясизлиги ҳолатлари шулар сирасидандир.

Бундан ташқари «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги Қонуннинг Сурхондарё вилоятидаги ижроси ҳам кўздан кечирилганида, аҳолини иш билан таъминлаш бўйича давлат дастурлари ишлаб чиқилган бўлса-да, унинг бажарилиши талаб даражасида эмаслиги маълум бўлди.. Чунончи, вилоятда янги иш ўринлари яратиш учун кредитлар ажратилган бўлишига қарамай, у мақсадсиз ишлатилган. «Бандлик» масаласига доир ҳисоботлар ҳам пала-партиш олиб борилган.

Шунинг сингари қўмита томонидан Давлат бюджети маблағларидан Соғлиқни сақлаш тизими учун ўринли фойдаланиш билан боғлиқ масалаларнинг Тошкент вилоятидаги ижросига эътибор қаратилди. Аниқланишича, мазкур масалаларни тартибга солиш юзасидан ишлаб чиқилган ҳуқуқий асослар етарли бўлиб, уларни амалга ошириш мобайнида жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Масалан, давлат бюджети маблағларини талон-торож қилиш, уларни самарасиз ишлатиш иллатлари кўзга ташланаяпти.

— Ижтимоий ҳаётга дахлдор қўшимча тадбирлар ўтказишда қўмита фаолияти қандай бўлаётир?

— Бундай тадбирлар кўп. Уларнинг ҳар бири ҳам ўзига хос мазмун-моҳиятга эга. Энг муҳими, учрашувларда ижтимоий ҳаётга дахлдор масалалар муҳокама қилиняпти. Жумладан, "Малакали тиббий

КАСАБА УЮШМАЛАРИ

(Боши 1-бетда)

Улар меҳнат шартномасини расмийлаштирмасдан ишлаётган кишилардир. Бошқача айтганда, ходимларнинг иш ҳақи кафолати, ижтимоий суғурта ва пенсия таъминоти билан боғлиқ конституциявий ҳуқуқлари бузилаётганлиги кўриниб турибди. Агар тармоқ касаба уюшмалари ҳомийлик қилганида, иш берувчилар меҳнат қонунчилигининг бузилишига йўл қўймас эдилар.

Шубҳасиз, буларнинг барчаси касаба уюшмаларини жиддий безовта қилади ва касаба уюшмаларига аъзоликка жалб қилиш бўйича тарғибот ва ташвиқот ишларининг самарали услуб ва шаклларини излашга, айниқса, қўшма корхоналарда, кичик бизнесда, фермер хўжаликларида меҳнат кишиларини жамоа шартномалари ва ходимлар келишувлари билан тўлиқроқ қамраб олишга эришишга ундайди. «Ижтимоий ҳимоя йили»нинг мақсад ва вазифалари, уларни амалга ошириш давлат дастури ҳаётий муаммоларни ҳал қилишда касаба уюшмалари учун муҳим аҳамиятга эга. Шубҳасиз, меҳнат кишиси манфаатларига алоқадор ҳаётий муаммоларни ҳал қилиш давлат ижтимоий дастурининг таркибий қисми ҳисобланади. Бундан тўққиз йил аввал, корхоналарни хусусийлаштириш, давлат тасарруфидан чиқариш босқичма-босқич амалга оша бошлаган пайтда нодавлат сектори ходимларининг ижтимоий-иқтисодий ҳимояси бўйича касаба уюшмалари идораларининг вазифаларини белгилашда яқин келажакда ёлланма меҳнат ходимлари мамлакат иқтисодиётининг хусусий секторида банд бўлади, деган хулосага келган эдик. Бу фикримиз тўғри эканини ҳаётнинг ўзи тасдиқлади ва Федерациянинг IV Қурултойида бунга алоҳида урғу берилиб, касаба уюшмаларининг узоқ муддатли Ҳаракат дастурига киритилди. Маълумки, сўнгги пайтларда асосан қишлоқ жойларида аҳолини иш билан таъминлашни яхшилашга қаратилган Президент ва ҳукумат қарорлари қабул қилинди. Булар шахсий ёрдамчи хўжаликларида чорвачиликни ривожлантириш, йирик корхоналарда маҳсулот ишлаб чиқариш билан касаначилик ва хизмат ўртасидаги ҳамкорликни қўллаб-қувватлаш, 2006-2010 йилларда хизмат ва сервис доирасини ривожлантиришга доир қарорлардир. Манфаати, талаби ва иш хусусиятларига қараб бу соҳада ишловчи ходимларни ҳам касаба уюшмаларига жалб қилишни таъминлашимиз лозим.

Шуни таъкидлаш зарурки, касаба уюшмалари сафида корхона билан етарли даражада боғлиқ бўлмаган ва ўз фаолиятини меҳнат ҳамда фуқаролик қонунчилиги асосида амалга ошираётган меҳнаткашларнинг (шахсий ёрдамчи хўжалик ходимлари, касаначилар, хусусий юк ташувчилар, мардикорлар, якка тартибдаги тадбиркорлар ва ҳоказолар) янги гуруҳлари пайдо бўлаяпти. Мазкур гуруҳ вакилларининг манфаатлари касаба уюшмалари аъзоларининг асосий қисмини ташкил қилувчи ёлланма меҳнат кишилари манфаатидан сезиларли даражада фарқ қилади. Бу уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишда анъанавий усул ва шаклларини ўзгартиришни тақозо этади. Шунинг учун уларнинг ўзига хос муаммоларини ҳал қилишга ёрдам берадиган жамоа шартномалари ва келишувларида турли гуруҳ ходимлари меҳнатининг ўзига хос хусусиятларини эътиборга олиш зарур.

«Ижтимоий фикр» маркази томонидан ўтказилган тадқиқотлар шуни кўрсатадики, кейинги пайтда янги ғояларга асосланган жамоа шартномаси ва тармоқ минтақавий келишуви каби асосий ижтимоий ҳамкорлик тамойилларидан самарали фойдалангани учун касаба уюшмаларининг обрўси ошиб бормоқда. Бу қонуний ҳол. Чунки юридик ҳужжатлар нафақат меҳнат муносабатларини тартибга солиш, меҳнат шароитлари мезонларини ўрнатиш, балки барқарорлик, фуқаровий тотувлик ва меҳнат жамоаларидаги келишувни сақлашга хизмат қиладиган масалалар доирасини белгилашга ҳам ёрдам беради. Касаба уюшмаси аъзосининг бевосита ва билвосита йилига жамоа шартномаси орқали олган ўртача статистик даромади шу даврда тўланган касаба уюшмаси аъзолик бадалларининг миқдоридан 30 баробар кўпдир. Мана, нима учун бизга тармоқ келишувлари ва замон талабига жавоб берадиган жамоа шартномалари зарур? Шу йилнинг ўзида саноат, энергетика, транспорт, қишлоқ хўжалиги, қурилиш ва иқтисодиётнинг бошқа нодавлат секторларида тариф келишуви тузиш учун ишлар бошлаб юборилди. Меҳнат маслаҳати тизимига асосланган ўзгарувчан жамоа шартномаси ишлаб чиқиш ва тузишда нодавлат секторининг ҳар бир етакчи корхонаси бўйича Наманган, Навоий, Хоразм вилоятларини комплекс минтақавий келишув ишлаб чиқиш ва қабул қилиш учун таянч минтақалар сифатида белгиладик.

Иш берувчидан меҳнат муҳофазасига эътиборни оширишни талаб қилган ҳолда ишчи ўринларини аттестациядан мажбурий ўтказиш, иқтисодиётнинг нодавлат секторида меҳнат шароити ҳолатини паспортизация қилиш бўйича ишлар кучайтирилди. Касаба ташкилотларини меҳнат муҳофазаси бўйича мутахассислар, юристлар билан мустаҳкамлаш, касаба уюшмалари раҳбарлигига малакали ёш кадрларни жалб қилишни фахрийлар ва ёшлар ғайрати уйғунлигини сақлаган ҳолда амалга оширишни ҳаётнинг ўзи тақозо этаяпти. Биринчи ярим йиллик охирида Федерация кенгаши асосий ижтимоий ҳамкорлар ва манфаатдор ижтимоий ташкилотлар вакиллари иштирокида «Иқтисодиётнинг барча секторларида меҳнат муҳофазасини таъминлаш ва хавфсиз меҳнат шароити муаммолари»га бағишланган илмий-амалий конференцияни ўтказишни режалаштирган.

Ушбу масалаларни ҳал қилишга бундай ёндашув касаба уюшмалари олдига ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш доирасида янги-янги вазифаларни қўймоқда. Шу билан бирга, қонунчиликда бу соҳада уларнинг фаолиятини чеклайдиган камчиликлар ҳам яққол кўзга ташланади. Республика Президентининг фармойиши билан «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастурини ишлаб чиқиш республика комиссияси зиммасига аҳолининг ижтимоий ночор қатламига ёрдам кўрсатишга алоҳида ёндашувни кучайтирадиган, ижтимоий ҳимоя самарадорлигини ошириш кўзда тутилган ҳуқуқий меъёрларни белгилаб берувчи янги қонун ҳужжатлари рўйхатини ишлаб чиқиш билан боғлиқ вазифаларни ҳал этишга эътибор бериш юклатилди. Амалдаги қонунчилик ва норматив ҳуқуқий ҳужжатларга қўшимча ва ўзгартиришлар киритишга доир таклиф тайёрлаш юзасидан касаба уюшмалари вакиллари томонидан қуйидаги қонун лойиҳалари тақдим этилди:

- «Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»-ги Қонунининг (1992) янги таҳрирни яратиш (касаба уюшма ташкилотларининг қонунчилик билан тақиқланмайдиган ҳар қандай фаолиятини амалга ошириш эркинлиги кафолатларини таъминлаш мақсадида мулкни тасарруф этиш, жумладан давлат ихтиёрига ўтказиш, олиб қўйиш, мусодара қилишдан ҳимоялаш, шунингдек, халқаро ҳамкорлик ва ахборот эркинлиги; касаба ташкилотларини янада ривожлантириш учун зарур ҳуқуқий база яратиш; касаба уюшмалари фаолиятига давлат идоралари ва мансабдор шахслар аралашмаслигининг ҳуқуқий кафолатини таъминлаш; касаба уюшма ташкилотлари фаолиятини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш ва улар учун тенг шароит яратиш тартибини белгилаш; жамиятни демократлаштириш ва янгилаш жараёнларини чуқурлаштириш, ислоҳотлар ўтказиш ишида фуқаролик жамияти институтларининг роли ва аҳамиятини кучайтириш);

- «Меҳнат соҳасида ижтимоий ҳамкорлик тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси (Республикада ўтказилаётган ижтимоий-иқтисодий сиёсатни амалга ошириш бўйича Ҳукумат, касаба уюшмалари ва иш берувчиларнинг бирлашмалари ўртасида ҳаракатларни мувофиқлаштириш мақсадида уч тарафлама асосда ижтимоий ҳамкорликни ривожлантиришга ёрдам бериш);

- «Ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодисалардан ва касб касаллигидан мажбурий давлат ижтимоий суғуртаси тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси (қонун ходимларга ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодисалар ва касб касалликларидан давлат томонидан ижтимоий ҳимояни таъминлашга, ходим билан иш берувчи ўртасидаги муносабатларни тартибга солишга ёрдам беради. Ходимларнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, қонунчилик ва меҳнат муҳофазаси бўйича норматив ҳуқуқий ҳужжатлар билан белгиланган ҳуқуқларни рўёбга чиқаришни таъминлайди (кафолатлайди));

- «Жамоавий меҳнат низоларини ҳал қилиш тартиби тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси (қонун иш берувчи (иш берувчилар бирлашмаси) ва ишловчилар жамоаси (уларнинг вакиллик идоралари) ўртасида янги ва мавжуд иш шароитини белгилаш, жамоа шартномаси ва келишувини тузиш, ўзгартириш ва бажаришда кўмаклашади);

- Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексига ўзгартиришлар ва қўшимчалар киритиш (мазкур қонун лойиҳасининг қабул қилиниши ходимларнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтиришга қаратилган ҳуқуқий механизмлар яратиш ва ривожлантиришга, шунингдек, ўриндошлик, касаначилик, икки ёшгача боласини парваришлаш бўйича таътилда бўлган оналарнинг меҳнат режими бўйича ишлайдиган шахслар меҳнатини тартибга солиш хусусиятларини белгилашга имкон беради ва ҳоказо).

Шулардан бири — «Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси янги таҳрирда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарори билан тасдиқланиб, ҳукуматнинг 2007 йилги қонун лойиҳалари билан ишлаш режасига киритилган.

Жорий йилда касаба уюшмалари фаолиятининг самарадорлигини бирмунча оширишга имкон берадиган, уларнинг ташкилий бирлигини мустаҳкамлашга доир ишлар давом этади. Вилоят, шаҳар тармоқ касаба уюшмалари кенгашлари ҳамда вакилликларига муносиб, тенг ҳуқуқли хўжалик органлари бўлмаган тақдирда 3 ой мобайнида бошқарувнинг 2-3 босқичли тизимига ўтиш режалаштирилмоқда. Мавжуд иш шакли ва услублари Ўзбекистон КУФК Раёсати ижроия қўмитасининг доимий сайёр мажлислари билан тўлдирилади. Бу Федерация ва тармоқ касаба уюшмалари раҳбариятига касаба уюшмаси кадрлари ва фаолларини КУФК фаолияти ва уларнинг ташкилотлари тўғрисида, ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, касаба уюшмаларининг ташкилий ва молиявий интизомини мустаҳкамлаш бўйича қарорлари ва ҳаракатлари, узоқ истиқболдаги иш режалари ҳақида мунтазам равишда хабардор қилиб бориш имкониятини беради.

«Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастурининг устувор йўналиши қаторида жисмонан соғлом, маънавий баркамол авлодни шакллантириш, оналик ва болалик тўғрисида ғамхўрликни кучайтириш, «Соғлом она — соғлом бола» ҳаракатини ривожлантириш кўзда тутилган. Давлат хотин-қизларга икки муҳим ижтимоий вазифани, яъни оналик ва меҳнатни қўшиб олиб боришлари учун шароит яратишда оилага ёрдам кўрсатишни муҳим ижтимоий вазифа сифатида эълон қилганлиги ҳам бундан далолат беради. Республика касаба уюшмаси ташкилотлари хотин-қизларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишда фаол қатнашмоқдалар.

Амалдаги қонунчиликда, авваломбор, Меҳнат кодексига, шунингдек, ижтимоий ҳамкорлик тамойилларига асосланган Республика корхона, ташкилот ва муассасаларининг тармоқ келишувлари ва жамоа шартномалари белгиланган натижаларга эришишнинг синалган воситаси ҳисобланади. Кўп болали ходимлар, ёш болани тарбиялайдиган оналарга қулай меҳнат шароити яратиш, уларга белгиланган нафақаларни ўз вақтида тўлаб бориш, кам таъминланган ва ногирон болаларни тарбиялайдиган оилаларга ёрдам кўрсатиш устидан назоратни амалга оширишга йўналтирилган тадбирлар бу ҳужжатларда муҳим ўрин эгаллайди. Кўплаб жамоа шартномаларида қонунчиликда белгиланган 126 календар кунидан кўпроқ узайтирилган ҳомиладорлик ва туғиш таътили бериш кўзда тутилган. Ҳар йили бундай имтиёздан 20 минг нафар ҳомиладор ишчи аёллар фойдаланади. Жорий йилда ҳам ўтган йиллардаги каби Республика касаба уюшмалари корхоналар иқтисодий имкониятини ҳисобга олган ҳолда, жамоа шартномалари орқали аёлларга меҳнат билан оналик-

ЗАЛВОРЛИ ОДИМЛАРИ

ТАЛАБАЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Гулистон Давлат университети ректорати талабаларни ижтимоий ҳимоялаш ва соғломлаштириш ишларига катта эътибор қаратмоқда. Университет маъмурияти «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоят Кенгаши билан ҳамкорликда энг фаол ва аълочи талабаларни пойтахтдаги Ботаника сиҳатгоҳида дам олишини ташкил этаяпти. Яқинда 50 нафар талаба ана шу сиҳатгоҳда дам олиб, яхши кайфият билан ўқишга қайтдилар.

Сирдарёлик ёшлар бу ерда «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий Кенгаши вакиллари ва таниқли ёзувчи, шоирлар билан учрашдилар. Пойтахтдаги зиёратгоҳлар, музейларга уюштирилган саёҳат талабаларда катта таассурот қолдирди.

Анорбой НОРҚУЛОВ

МУЖАССАМ

фаолият кўрсатишнинг ҳуқуқий асослари ва уларни такомиллаштириш муаммолари", «Кучли ижтимоий ҳимоя давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бири сифатида», «Ўзбекистонда йод танқислиги касалликларини олдини олишнинг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш масалалари», «ЕвроОсиё иқтисодий ҳамкорлиги» давлатларида бандлик ва меҳнат миграцияси муаммолари" ва шунга ўхшаш бошқа ташкилий тадбирлар кўпчиликнинг эътиборини тортмоқда.

— Қўмитанинг халқаро тажрибаларни ўрганиш ва алоқаларни мустаҳкамлашга доир фаолияти хусусида ҳам тўхталиб ўтсангиз?

— Ўтган йилнинг 29-30 сентябр кунлари Қирғизистоннинг Бишкек шаҳрида бўлиб ўтган «Орттирилган иммунитет танқислиги вируси (ОИВ) касаллигининг олдини олиш» масаласига доир халқаро конференцияда қўмита вакили иштирок этди. Бу каби ишлар яна давом этади.

— Фуқароларнинг мурожаатлари, ариза ва шикоятлари билан ишлаш қай аҳволда?

— Ўтган йил давомида қўмита ва қўмита аъзолари номига талай хат ва аризалар келиб тушди. Улар синчиклаб ўрганилиб, тегишли ташкилотларга жўнатилди ва ижроси назоратга олинди. Қўмитага фуқаролардан 100 дан ортиқ оғзаки мурожаатлар бўлди. Албатта, уларнинг ҳар бирига ўзига мос жавоб қилинди.

— Ҳали гап орасида «Йод етишмовчилиги профилактикаси тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ҳақида гапириб ўтдингиз. Шу мавзуда бироз тўхталсангиз?

— Эндемик бўқоқ муаммоси республикамизда ўпка касалликлари орасида асосий тиббий-ижтимоий муаммо бўлиб қолди. Кузатишларга кўра, бу инсон организмида йод етишмаслиги оқибатида юзага келар экан. Демак, бу жумбоқ ечилишини шароитнинг ўзи тақозо қилмоқда. Мазкур Қонун шу мақсадни кафолатлайди.

— Жорий йил Юртбошимиз томонидан «Ижтимоий ҳимоя йили» деб эълон қилинди. Шу асосда «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастури имзоланди. Қўмитанинг бу борадаги фаолияти ҳақида нималар дея оласиз?

— «Ижтимоий ҳимоя йили» ўтган йиллардаги анъананинг давоми. Асосий мақсад эса аҳолининг ижтимоий муҳофазага муҳтож қатламига алоҳида ғамхўрлик кўрсатиш, яъни уларни ижтимоий ҳимоялашдир. Давлат дастури эса эзгулик йўлидаги йўлчи юлдуздир. У ҳар биримизнинг зиммамизга шарафли ва масъулиятли вазифаларни юклайди. Шунингдек, «Аҳолини ижтимоий ҳимоялаш», «Бола ҳуқуқи кафолати», «Ҳомийлик тўғрисида», «Йод етишмовчилиги профилактикаси тўғрисида»ги Қонунлар ҳамда қатор расмий ҳужжатлар тайёрланиши кўзда тутиляпти.

Суҳбатдош:
Шарофат НОРҚУЛОВА,
«Ишонч» мухбири.

Адолатнинг кучи

(Боши 1-бетда)

Буни жамият ва халқ манфаатини кўзлаб қабул қилинаётган қарорлар ва дастурлар ижросини таъминлашдаги изчилликда кўриш мумкин. Мана, «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастури тўғрисида қабул қилинган қарорнинг кириш қисмига эътибор беринг: «аҳолининг муҳтож тоифалари ва оилаларга, ногиронлар ва ёлғиз кексаларга аниқ, табақалаштирилган тарзда ёрдам кўрсатиш самарадорлигини ошириш, аҳоли даромадлари даражасидаги фарқларнинг кескин ошишига йўл қўймаслик, жамиятда ҳамжиҳатлик, эзгулик ва меҳр-шафқат муҳитини қарор топтириш»нинг ўзиёқ кўзланган мақсаднинг мазмун-моҳиятини англатиб турибди. Баъзан мунозарада буни тушуниб етмаганлар ҳам топилади. Бундай пайтда «фарзандларинг боқволсин» деб, қарияларга пенсия бермай қўйган давлатлардан бирини ёки бошқа шунга ўхшаган мисолларни эслатиб ўтишга тўғри келади.

Ҳеч кимга сир эмас, диний бағрикенгликни ҳам турлича талқин қиладиганлар топилади. Энг ачинарлиси шундаки, Фаластинда, Ливанда, Ироқда, Сомалида ва бошқа жойларда нега мусулмон мусулмонни ўлдираётганлигининг моҳиятини англаб етмайдиганлар бор. Баъзилар диний эркинлик бўлгани учун шундай деб ўйлашади. Ҳатто бунинг орқасида ғаразли мақсадни кўзлаган ёвуз кучлар турганлигини далиллар билан исботласангиз ҳам иккиланишади. Бир неча йил олдин кимлардир бизда ҳам шундай вазиятни юзага келтиришга умид қилганлиги бор ҳақиқат. Бироқ ўз вақтида бунинг олди олинди. Улар иймон-эътиқодни сиёсат билан алмаштириб, ўз мақсадларига эришмоқчи бўлган кучлар эди. «Шуни алоҳида таъкидлашни истардимки, — дейди Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов «Независимая газета»га берган интервьюсида, — мен мусулмонман ва ҳеч қачон ота-боболаримнинг муқаддас динидан юз ўгирган эмасман. Бироқ, ислом динида иккита йўналиш бор. Анъанавий, маърифий ислом билан бирга, минг афсуски, ислом ниқоби остидаги тажовузкор оқим ҳам бор ва у тобора кучайиб бормоқда. «Ҳизбут-таҳрир», «Ал-Қоида», «Мусулмон биродарлар» каби ташкилотлар ҳам шу оқимга мансуб». Шунингдек, интервьюда бу оқим жаҳонда ислом дини ҳақида нотўғри тасаввур уйғотаётганлигига шундай эътибор қаратилади: «Таассуфки, ислом оламидан ташқарида динимиз ҳақида ниҳоятда сохта, ибтидоий тушунчалар ҳам мавжуд. Мусулмончиликни терроrчилик билан тенглаштириш, Бен Ладенни бутун ислом намояндаси деб кўрсатишга уриниш ҳоллари ҳам учрайди. Бундай қараш ва талқинлар ислом дини ҳақида нотўғри тасаввур уйғотади ва бутун дунёда унга нисбатан таҳликали муносабатни келтириб чиқаради».

Келинг, энди бир мулоҳаза қилиб кўрайлик. Айтайлик, ХАМАС билан ФАТХ ўртасидаги ёки Ироқдаги шиалар билан сунналар ўртасидаги қон тўкишларнинг ҳақиқий исломга нима дахли бор? Ахир портлатилаётган автомобиллар, бекатлар, савдо дўконлари, турар-жой биноларида асосан ёш болалар, аёллар, қариялар, яъни ўзаро қарама-қаршиликка мутлақо алоқаси бўлмаган бегуноҳ инсонлар қурбон бўлаяптику!... Бу жиноятни қилаётганлар қандай қилиб ўзларини мусулмон дейишлари мумкин. Улар муқаддас динимизни ниқоб қилиб, ўзларининг қабиҳ ниятларини амалга ошираётганликларини бутун жаҳон кўриб турибди. Бундай ҳолатни демократия ва эркинлик билан ниқоблаётганлар эса аслида мусулмонларнинг устидан кулишаяпти. Мунофиқлик шу даражадаки, айрим давлатлар турли оқимларга ўз бағриларидан жой беришган ва уларни моддий жиҳатдан таъминлаб, ҳам туришади.

Умуман исломга эътиқод инсоннинг қайси оқим, мазҳаб ёки гуруҳга дахлдорлиги билан эмас, балки ислом фарзлари ва суннатларига қай даражада амал қилганлиги билан намоён бўлади. Бизда шундай эътиқодга нисбатан эркинлик ва бағрикенглик муҳити яратилганлиги диққатга сазовор, албатта. Бугун буни жаҳон ислом олами эътироф этганлиги билан фахрланишимиз зарур. Биз журналистлар бунинг аҳамиятини нафақат оммавий ахборот воситаларидаги чиқишларимизда, балки турли давралардаги суҳбат ва мунозараларда ҳам одамларга тушунтиришдан чарчамаслигимиз керак. Зеро, жамият бирлигини мустаҳкамлашга ҳисса қўшиш ҳар биримизнинг фуқаролик бурчимиздир.

Баъзан давраларда эркинлик ва адолат ўрнатишда хориждаги айрим ғаразли кучларнинг бизга қилаётган даъволари юзасидан мунозара қилишга тўғри келади. Хориждаги ўзларини адолат устунлари деб ҳисоблайдиган бундай кучлар бу борада бошқаларга баҳо беришда ҳамиша масалага ўз манфаатларидан келиб чиқиб ёндошадилар. Биз ўтган қисқа даврда Ватан ва халқ бирлигини таъминлаб, тараққиётнинг ойдин йўлидан дадил одимлаётган эканмиз, демак жамиятда адолатни қарор топтиришга эришдик. Шунинг учун ҳам бу борадаги ҳар қандай асоссиз даъволарни рад этамиз.

Худди давралардаги мунозараларда бўлгани каби матбуотда ҳам шу нарсани баралла айтмоқчимизки, аслида биз миллий давлатчиликда ўтмишда ҳам адолат устунларини ўрнатган, ҳаётда адолат мезонларига таянган, ақл-идрокда адолат фалсафасига амал қилган, авлод-аждоди адолат учун курашган, жаҳонга адолатпарвар авлиёлар-у алломаларни, олимлару шоирларни, донишмандлар-у мутафаккирларни берган доно халқ фарзандларимиз. Биз олам кезиб элларни ва юртларни ҳимоя қилган, иймон-эътиқод ва эзгулик йўлида адолат байроқларини ўрнатган улуғ инсонлар авлодиданмиз. Бугун биз адолатли жамият қурар эканмиз, қонунчилик асосларини яратишда жаҳондаги илғор тажрибалардан ибрат оляпмиз, инсонпарварлик ғояси билан суғорилган қарор ва дастурлар қабул қиляпмиз. Бугун биз келажаги буюк давлат қураётган эканмиз, Ватан равнақи ва халқ бирлигига бундан кейин ҳам адолат орқали эришишни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз. Биз ҳамиша адолатнинг кучига таянамиз.

Иброҳим НОРМАТОВ,
сиёсий шарҳловчи

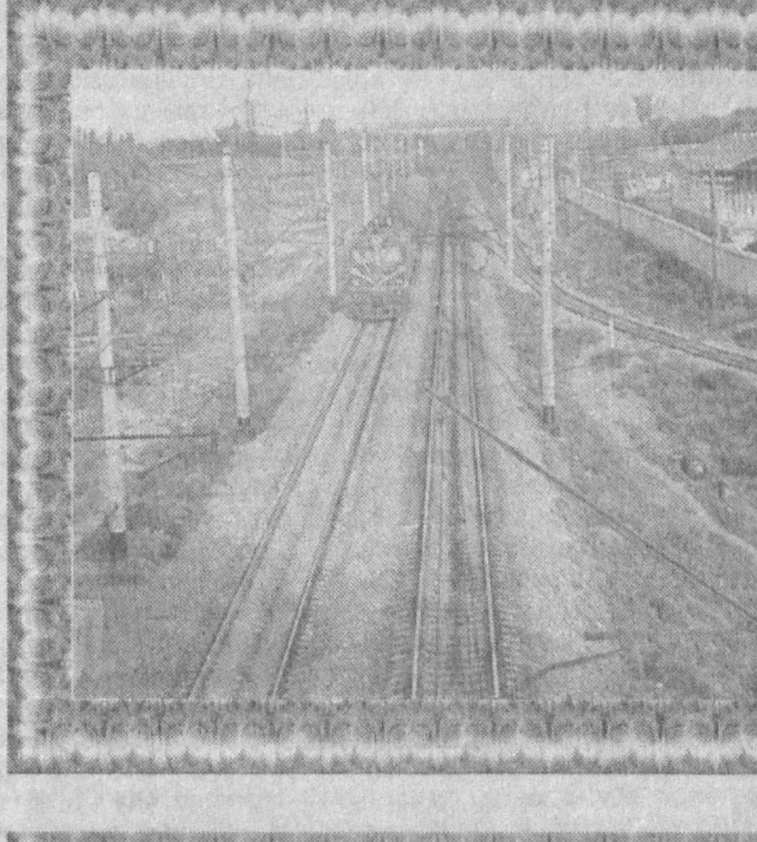

«ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ ЙИЛИ»

ни, жамоат ишларини, фуқаровий бурчларини муваффақиятли қўшиб олиб боришларига имкон берадиган шароит яратиш, ҳомиладор аёлларнинг, ногирон боласи бўлган оналарнинг, кўп болали оналарнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишга оид қонунчиликка риоя қилиш, уларга зарур имтиёз ва шароитлар яратиб беришга эришадилар. Жорий йилнинг учинчи чорагида манфаатдор тарафлар иштирокида Ўзбекистон КУФК «Аёллар: меҳнат бозори ва бандлик» мавзусида республика илмий-амалий конференцияси, шунингдек, «Аёлларнинг ҳуқуқий саводхонлигини оширишда касаба уюшмалари фаолларининг роли» мавзусида семинар-кенгаш ўтказишни режалаштирган.

Ўзбекистон касаба уюшмалари гендер тенглик — аёл ва эркакларнинг бир хил ижтимоий ҳимояланганлиги муаммоларини ҳал қилишга катта аҳамият бермоқда. Ўтган йил декабр ойининг бошида Брюсселдаги Европа парламентида «Ўзбекистонда гендер тенглик» мавзусида ўтказилган давра суҳбатида иштирок этган эдим. Европарламентда қатнашган нуфузли депутатлар халқимизнинг кўп асрлик анъаналарига мос келувчи, ижтимоий ҳаётни демократик бошқариш тизимига узвий боғлиқ равишда қарор топган Ўзбекистоннинг гендер тенглик соҳасидаги муваффақиятларини аёллар ҳуқуқларини таъминлашда намуна бўлишга арзигулик эканлиги ва бу тажриба қатор Европа мамлакатлари учун андоза бўлишини эътироф этдилар.

Касаба уюшмаларининг «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастури билан боғлиқ тадбирлари доираси кенг ва ранг-барангдир. Уларнинг бир қисми «Сен ёлғиз эмассан» шиори остида фахрийлар ва пенсионерлар турмушининг мазмунли ва соғлом бўлиши учун зарур шароит яратишга йўналтирилган. Йил давомида касаба уюшмалари санаторийларида 7000 нафар фахрий ва ногирон ўз соғлиғини тиклайдилар ва мириқиб дам оладилар. Ишламайдиган фахрийларга корхона ва ўқув юртларининг санаторий ва профилакторийларига 500 та йўлланма ажратилади. Жамоа шартномаси ва келишувлар орқали 120 минг ходим, шу жумладан, 30 минг нафар ногирон ва ёлғиз кексалар, уруш ва меҳнат фахрийлари, кам таъминланган оила аъзоларини соғломлаштириш ва маданий дам олишини ташкил қилиш режалаштирилмоқда. Бундан ташқари, шундай тоифадаги 300 минг киши моддий ёрдам олади ва маънавий қўллаб-қувватланади. Етим болалар, ногирон ва кексаларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш учун Федерация касаба уюшмалари ташкилотлари 3 та «Мурувват» уйларига (Қорақалпоғистон Республикаси, Андижон, Қашқадарё) ҳомийлик ёрдами кўрсатади. Бу муассасаларнинг касаба уюшмалари ва ходимлари ҳам эътибордан четда қолмайди. Шу мақсадда «Меҳрибонлик уй»лари ходимлари учун 20 та рағбатлантирувчи мукофот, «Мурувват» ва «Саховат» уйлари ходимлари учун 10 та мукофот таъсис этилган. Бунинг учун 15 миллион сўм маблағ сарфланади. Бундан ташқари, 120 ходим касаба уюшмалари санаторийларига бепул йўлланма олади.

Аҳолининг муҳтож қатламларини ижтимоий ҳимоялашда дам олиш ва соғломлаштириш ташкилотлари муҳим ўрин эгаллайдилар. Ҳар доимгидек бу масъулиятли вазифанинг асосий қисмини касаба уюшмалари ўз зиммаларига олган. Жорий йилда касаба уюшмалари санаторийларида 53 минг кишини соғломлаштириш кўзда тутилган. Йўлланмаларни тақсимлашда аҳолининг ишламайдиган муҳтож қатламини ижтимоий ҳимоя қилишга кўпроқ эътибор берилади. Умумий миқдорда 16764 киши ягона ижтимоий тўлов ҳисобидан касаба уюшмасига қарашли соғломлаштириш муассасаларида соғлиқларини тиклаб оладилар. Улардан 1120 нафари кўп болали ходимлар ва кам таъминланган оила аъзолари бўлиб, барчасининг бепул дам олиши таъминланади. Шунингдек, 300 нафарини Чернобил АЭС ҳалокатини бартараф қилишда қатнашганлар ва байналмилал жангчилар, «Меҳрибонлик», «Мурувват», «Саховат» уйлари ходимлари ташкил қилади. Бунинг учун 8480,0 миллион сўм маблағ ажратилган.

Меҳнаткашларни соғломлаштириш учун шароитни янада яхшилаш соҳасидаги ишлар давом этади. «Турон» санаторийси юрак қон-томир касалликлари бўлимининг дам олиш корпусини қайта таъмирлаш учун 8 миллион сўм сарфланиши кўзда тутилган. «Зомин» ва «Оқтош» санаторийсининг нафас йўллари касалликлари билан оғриган оналар ва болалар бўлими корпусини таъмирлаш учун 650 миллион сўм талаб қилинади.

Жамоа шартномалари ва келишувларидан унумли фойдаланган ҳолда, биз амалдаги мавжуд болалар соғломлаштириш муассасалари фаолиятини янада ривожлантириш учун ҳаракат қиламиз. Мавжуд ўринлардан, ҳажм ва сменалардан оқилона ҳамда самарали фойдаланишга эришамиз. Ижтимоий ҳимоя йилининг ёз фаслида оромгоҳларда 230 минг болани соғломлаштириш белгиланган. Бунда 94252 нафар болага касаба уюшмалари маблағи ҳисобидан йўлланмалар ажратилган. Болалар уйи ва интернатларининг 2000 нафар тарбияланувчиларига, кам таъминланган оилаларнинг 9000 нафар болаларига бепул йўлланмалар берилади.

Шу ўринда мавжуд муаммоларни ҳам айтиш жоиз, деб ўйлайман. Иқтисодиёт соҳасидаги эркинликнинг кенгайиши, хўжалик субъектларига кўпроқ мустақиллик берилиши, юридик шахслардан солиқ юкини пасайтиришга ва бюджетдан ташқари фондларга маблағ ажратишга олиб келди. Меҳнаткашларни соғломлаштиришга йўналтирилган ягона ижтимоий тўловлар қисмининг изчил пасайиши давлат, бизнес ва жамоат сектори доирасида ижтимоий масъулиятни қайта тақсимлашни талаб қилади. Дам олиш ва соғломлаштириш бўйича хизматнинг бозор қиймати муҳтож оилалар, ногиронлар ва пенсионерларнинг катта қисми учун қийинчилик туғдиради. Бу эса аниқ манзилга ижтимоий ёрдамни ошириш, шунингдек, иш берувчиларнинг ва ҳомийларнинг ушбу жараёнда кенгроқ иштирокини таъминлашни талаб қилади.

Касаба уюшмалари нуқтаи назаридан

- аҳолининг муҳтож қатламларини дам олиш ва соғломлаштириш учун квота жорий этиш;

- меҳнаткашларни, шунингдек, уларнинг оила аъзоларини соғломлаштириш фонди барпо этиш, ходимлар ва оила аъзоларининг жисмоний тарбияси ва спортни ривожлантириш йўли билан корхона ва ташкилотларнинг дам олиш ва соғломлаштириш учун ажратиладиган маблағларини қонуний асосда жалб қилишга имкон берадиган жамоа шартномалари ва келишувлари механизмини тўлиқ ишга солиш;

- ёзги болалар соғломлаштириш фондига маблағларни туширишга йўналтирилган республика ҳашарини ўтказиш мақсадга мувофиқдир.

Аҳолининг муҳтож қатламларини моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашни ошкора, ижтимоий гуруҳлар барча вакилларининг жамоатчилик назорати остида ўтказиш лозим.

Жисмоний соғлом ва маънавий баркамол авлодни шакллантириш олдинги йиллардаги каби касаба уюшмалари фаолиятининг диққат марказида бўлади. Бунинг учун мавжуд воситаларнинг барчасидан унумли фойдаланиш керак. Ҳозирги пайтда маданий-маърифий ва спорт муассасаларининг катта қисми касаба уюшмалари ташкилотлари, корхона ва муассасалар, шунингдек, ўқув юртлари ихтиёрида. Президентимизнинг меҳнаткашлар ва ёшлар соғлиғини мустаҳкамлаш, камол топтиришга ёрдам берадиган, юксак маънавиятни қарор топтирувчи, дунёқараши ва миллий онгини кенгайтиришга кўмаклашадиган миллий ғоя ва маънавий-маърифий ишларни тарғиб қилиш самарадорлигини ошириш ҳақидаги қарори талабларини бажаришни таъминлашга қаратилган тадбирлар изчил ўтказилаяпти. Айнан касаба уюшма ташкилотлари ўзининг барча фаолиятида миллий истиқлол мафкурасига, мамлакат касаба уюшмаси ҳаракатининг янги ғояларига, шунингдек, ижтимоий ҳамкорликда «Маънавият инсон фаровонлигининг кафолати», «Касаба уюшмаси қанча кучли бўлса, иш ўрни шунча хавфсиз бўлади», «Ўзбекистонда муносиб меҳнат» каби тамойилларга амал қилаяпти. Чунки ёлланма меҳнат ходимининг мавжуд шароитини яхшилашнинг таркибий қисми ҳисобланган соғлом маънавий ҳолати, эртанги кунга ишонч ҳозирги шароитда ишлаб чиқарувчи кучларнинг асосий мазмунини ташкил этади. Бу йўналишда олиб борилган ишнинг натижаси, шунингдек, уни такомиллаштириш йўли жорий йилнинг биринчи ярмида кенгаш ва аъзолик қўмиталари ташкилотлари мажлисларида, декабр ойида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши мажлисида кўрилади.

Касаба уюшмаларининг жисмоний тарбия ва спорт жамиятларида болалар спортини ривожлантиришга ёрдам бериш тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари асосида 41 та болалар ва ўсмирлар спорт мактаби фаолият кўрсатмоқда. Улардан 7 таси республика Олимпия захираларига қарашли ихтисослашган мактаблардир. Ҳозирги пайтда касаба уюшмаларининг жисмоний тарбия ва спорт жамияти аъзолари салкам бир ярим миллионни ташкил этади.

Касаба уюшмаларининг маблағи ҳисобидан болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари тармоғининг моддий техника базаси мустаҳкамланмоқда ва ривож топмоқда. Федерация кенгашининг марказлаштирилган маблағи, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси аъзолик ташкилотларининг маблағи асосида бу йўналишда муайян ишлар амалга оширилди ва яна давом эттирилади.

Жорий йилда Марғилон шаҳрининг аҳоли зич жойлашган туманида ёпиқ сузиш бассейни қуриб битказилади ва унинг базасида спортнинг сув тури бўйича барча тоифадаги ўқувчилар учун болалар ва ўсмирлар спорт мактаби очиш режалаштирилмоқда. Ушбу лойиҳа суммаси 550 миллион сўмни ташкил қилади. Касаба уюшмаларининг жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга катта эътибор қаратаётганлиги яхши натижалар бермоқда. Фақатгина ўтган йилнинг декабрида Қатарда ўтказилган XV Осиё ўйинларида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг жисмоний тарбия ва спорт жамияти вакиллари мамлакат терма жамоасига 7 та олтин, 5 та кумуш ва 2 та бронза медаллари билан ўз ҳиссасини қўшди.

Шубҳа йўкки, давлат ва жамоат ташкилотлари ҳамкорлигининг кучайганлиги туфайли бу йил мамлакатимиз ҳаётида фуқаролар, аввало, аҳолининг энг муҳтож қатламлари ижтимоий ҳимояси юқори даражага кўтарилишини таъминлайдиган ислоҳотларни амалга оширишда, муносиб ҳаёт шароитини яратишда, ижтимоий доирада қонунчиликни такомиллаштиришда муҳим босқич бўлади.

Касаба уюшмалари аъзоларининг меҳнат муаммолари, ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш билан шуғулланадиган Халқаро касаба уюшмалари бирлашмалари, минтақавий, тармоқ, нодавлат ва ҳукуматлараро ташкилотлар билан ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантириш йўлидан бормоқда. Бу борада ҳамкорлик тўғрисида тўрт тарафлама битим имзоланиб, Халқаро Меҳнат ташкилоти ўртасидаги алоқалар мустаҳкамланади.

«Инсонга наф келтириш - олий бахт» шиори остида ҳаракат қилаётган Республика касаба уюшмаси бу йўналишда ўтган йилларда фаол иш олиб борди. Жорий йилнинг улуғвор мақсад ва вазифалари бизнинг шиоримиз билан бевосита боғлиқ ва ҳамоҳангдир. Биз ўз фаолиятимизни янада кучайтиришимиз, ҳамфикр, ташаббускор, янгича дунёқарашга эга бўлишимиз, жамиятда содир бўлаётган жараёнларда бевосита иштирок этишимиз, муҳтарам Юртбошимизнинг ва барча касаба уюшма аъзоларининг ишончини оқлашимиз лозим.

Сиз кутган учрашув

Муножот янграйди...
Нолакор оҳанг «эшилиб, тўлғаниб, инграб» қалб торларини бир-бир чертиб ўтади. Гўё томирларда мўъжизакор куй мавжланиб-мавжланиб оқа бошлайди. Кўнгил унинг тўлқинларида покланиб, қанотланади. Гоҳ шиддат, гоҳ сокин юрак деворларига урилаётган жонбахш оҳанг мудраб ётган туйғуларга қўшилиб нур бўлиб юракка қуйилади. Юрак нуристонга, кўнгил эса кўзга айланади.
«Кеча келгумдир дебон ул сарви гулрў келмади,
Кўзларимга кеча тонг отқунча уйқу келмади».

Берта ДАВИДОВА:

БИР ҲОВУЧ ЎЗБЕКИСТОН ТУПРОҒИНИ

дунёнинг бор бойлигига алмашмайман

Ҳофизанинг қалб туғёнларига қўшилиб янграётган қўшиқдан кўнгиллар симобдек эрийди, бошлар тебранади, кўзга айлаган кўнгил кўзгусидан хотиралар бир-бир бўй кўрсатиб ўтади. Юракнинг туб-тубига беркитиб ташланган «кимнингдир» нурли сиймоси элас-элас кўзга ташланади. Юрак титраб кетади, кўнгил қўшиқ сеҳридан сел бўлиб йиғлайди. Унга қўшилиб оққув булутлар йиғлайди, булутларга кўзларини яшириб юлдузлар йиғлайди. Ерда тўлғаниб-тўлғаниб сувлар ҳижрон қўшиғини бошлайди, қирларда лолалар алвонланиб, мавжланиб булбулини соғинади. Қўшиққа айланган кўнгил кимнидир излайди, юракларда муножот бўлиб муҳаббат оқади.

Бертахоним эса «Муножот»и билан юракларни ана шундай қайта-қайта уйғотаверади. Ҳофиза ижросида янграган «Баёт II», «Баёт V», «Насри баёт», «Талқини баёт», «Таронаи баёт», «Самарқанд ушшоғи», «Фиғон», «Дугоҳ» каби қўшиқларни тинглаганингизда ҳам ана шундай ҳолат қалбингизни такрор-такрор ларзага солади. Бу қўшиқнинг ижрочиси шунчалар моҳирки, у сўз аталмиш буюк қудратни, оҳангларга йўғириб, қалби билан сайқаллаб тингловчи кўнглига жо қилади. Шу боис бу қўшиқларни ундан ўтказиб ижро этиш бирор санъаткорга насиб этган эмас. Унинг қўшиқларини барча миллат таржимасиз тушунади, юракдан англаб, вужуди билан ҳис қилади.

17 ёшида «Муножот»ни айтиб санъатга кириб келган Бертахоним Давидова маънавияти юксак ўзанлардан сув ичган Марғилонда туғилиб, камолга етди. Бертахоним сийратида ҳам Марғилон қуёшининг тафти, заминининг саховати, содда, самимий одамларининг табиати яшайди. Қолаверса, санъат ва адабиётни нозик тушунадиган муҳитда ўсиб камолга етди. Туғилиб ўсган ҳовлиси машҳур Юсуфжон қизиққа шундоққина қўшни эди.

— Дадамни Довудбой дейишарди, ўзига тўқ, етук маънавиятли, адабиёт ва санъатни чуқур тушунган киши эди, — дея болалигини хотирлайди Бертахоним.

— Мактабга қатнардим, йўлдаги сим-ёғочларда катта карнайлар бўларди. Ҳалима Носированинг «Оқ, ойдин кўчалар» қўшиғини кўп қўйишарди.

Бертахоним ўзи айтгандек, Ҳалима Носированинг қўшиқлари шайдоси эди. Уларни соатлаб тинглаб, ўзи ҳам хиргойи қилиб завқланарди. Тиббиёт билим юртида ўқиб юрганида ҳаваскорлик тўгарагига қатнашиб, қўшиқнинг сеҳрли оламига қадам қўйди. Бу орада уруш бошланди. Тошкентда очилган ҳарбий госпиталда Бертахоним ҳамшира бўлиб ишларкан ҳам сеҳрли қўллари, ҳам дилбар қўшиқлари билан беморлар дардига шифо улашарди. Бир куни Республика радиосидан Имомжон Икромов бошчилигида бир гуруҳ санъаткорлар концерт бергани келишади. Концертда беморларнинг «Ўзимизнинг қўшиқчи қизимиз ҳам айтсин» деган таклифи билан саҳнага чиқади.

— Ҳалима опа куйлаган ўша машҳур қўшиқнинг ярмида уялиб саҳнадан чиқиб кетдим, — дейди Бертахоним. — Имомжон Икромовга овозим ёқиб, уларнинг таклифлари билан радиода ишлай бошладим. «Тановар», «Ўн саккиз ёшингдадир», «Адашганман» каби қўшиқларимни шу олижаноб устозим ўргатганлар.

Унинг қўшиқлари шу пайтдан бошлаб шинавандаю мухлислар орасида шуҳрат қозонди. Бертахонимга эл ардоқлаган, машҳур ҳофизлар Жўрахон Султонов ва Маъмуржон Узоқовлар ҳам алоҳида эътибор кўрсатишарди.

Бертахоним аввал мақом йўлларини мукаммал ўзлаштириб олди. Устоз созандаю хонандалардан ижод ва талқин сирларини ўрганди. Унинг тасаввурида ҳар бир гиёҳ ердан қўшиқ айтиб бош кўтаради, қуёш дунёни қўшиққа тўлдириб порлайди, капалаклар қанотида қўшиқ олиб учади.

— Қўшиқ дилларни юмшатади, дардларни аритади, эртанги кунга умид, ишонч уйғотади. Ҳеч эсимдан чиқмайди, — дея кўнгил дафтарини бир-бир варақлайди Бертахоним Давидова. — Бир куни бешик тебратаётиб, секин куйлай бошладим. Қарангки, айтаётган қўшиғим қалбимдаги дарду изтиробларни, ушалмаган орзу-армонлар, хуллас, ҳаётимдаги машаққатларни енгиб, мақсадим сари интилишларимни бир-бир кўрсатиб ўтарди. Қўшиқдаги сатрлар руҳиятимга монанд эди. Гўё бу қўшиқ фақат мен учун ёзилгандек, юракдан сел бўлиб айтдим. Кейинчалик катта йиғинларда «Самарқанд ушшоғи», «Муножот»ни ҳам ана шундай бутун вужудим қўшиққа айланиб куйладим. Қўшиқ айтаётганда ҳаяжону эҳтиросларим овозимга кўчаётгани, бутун борлиғим сеҳр оғушида қолганини ҳис қилардим.

Бертахоним куйлаган қўшиқларнинг ўз мухлислари бор. Улар ҳали ҳануз қўшиқ сеҳри ила яшайдилар, ижод қиладилар. Айтишларича, буюк актёрлар Аброр Ҳидоятов «Отелло»ни, Шукур Бурхонов «Шоҳ Эдип»ни ўйнашдан аввал Бертахоним ижро этган «Муножот»ни тинглаб саҳнага чиқишаркан.

Яхши қўшиқ инсонни руҳан қувватлантириб, унга бетимсол илҳом бахш этиши ҳақида мутафаккир зотларнинг хотира дафтарларидан кўплаб қайдларни ўқиганмиз. Ишончимиз комилки, Бертахоним куйлаган қўшиқлар ҳам қанчадан-қанча дилбар шеърлар, дил ўртар куйлар, минглаб оламшумул кашфиётларга асос бўлган.

Ўзбекистон халқ артисти Бертахоним Давидова нафақат соҳир қўшиқлар ижрочиси, балки ажойиб уй бекаси, вафодор ёр, севикли она, энг муҳими, одамохун, ватанпарварлиги билан ҳам кўпчиликка ўрнак. У она-Ватан Ўзбекистонни жонидан ортиқ севади. Унинг ҳар тошидан ҳикмат, ҳар гиёҳидан қўшиқ излайди. «Ватандан айрилган ҳар ерда хор бўлади. Бегона юрт ҳеч қачон ватан бўлолмайди, Ватандан ўзга бахт йўқ», дейди санъаткор.

Шу боис у жаҳон саҳнасида Ўзбекистон бўлиб куйлайди. Дунёдаги энг ривожланган давлатларда бўлганида она-Ватанини соғинади. Ана шу соғинч санъаткорни Ватанга, оилага, мухлисларига, уни севиб ардоқлаган халқига боғлайди.

— Раҳматли турмуш ўртоғим Раҳимжон Маҳмудов ҳарбий врач, госпитал бошлиғи эдилар. Ўғлим Эркинжон Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетида кафедра мудири. Неварам Маликахон телевидениеда ишлайди. Ҳаётимдан розиман. Президентимиз қўлларидан «Эл-юрт ҳурмати» орденини олиб, бошим кўкка етди. Мен Ўзбекистоннинг бир ҳовуч тупроғини дунёнинг бор бойлигига алишмайман. Қани эди ёшлигим қайтиб келсайди, юртим истиқлолини жўшиб куйлардим.

Бу муҳтарама ҳофизанинг қалб иқрори, юрак сўзи.

Амина ҚОДИРОВА

Футбол

Драматик учрашув:

«ПАХТАКОР» — ЧЕМПИОН!

Куни кеча Россия пойтахти Москва шаҳрида футбол бўйича Мустақил давлатлар ҳамдўстлиги ва Болтиқбўйи давлатлари чемпионлари кубоги мусобақаси ўзининг навбатдаги ғолибини аниқлади.

Мазкур мусобақанинг ярим финал босқичида Тошкентнинг «Пахтакор» ва Молдавиянинг «Шериф» ҳамда Россия чемпиони ЦСКА ва Латвия чемпионати ғолиби «Вентспилс» жамоалари учрашишларини хабар қилгандик. Пахтакорчилар ярим финалда мусобақанинг ўтган йилги ғолиби — «Шериф» футболчиларини кичик, 1:0 ҳисобида мағлуб этишди. Тошкентликларга зафар келтирган тўпни 43-дақиқада Леонид Кошелев киритди.

Худди шундай ҳисоб ярим финалнинг иккинчи учрашувида ҳам қайд этилди. ЦСКА — «Вентспилс» ўйинида омад меҳмонларга кулиб боқди — 0:1. Ягона гол Римкус ҳисобига ёзилди.

Шундай қилиб, 28 январ куни «Олимпийский» стадионида ўтадиган финал баҳсида Латвия чемпиони «Вентспилс» ва бизнинг «Пахтакор» жамоамиз учрашадиган бўлишди. Ушбу жамоалар турнирда бир гуруҳдан жой олгани боис, ўзаро учрашишга ҳам улгурганди. Бу ўйинда 2:0 ҳисоби билан латвияликларнинг қўли баланд келганидан хабарингиз бор.

Бироқ, финал учрашувида латиш футболчилари айтарли ҳужум уюштира олмадилар. Аксарият ҳужумлар пахтакорчилар томонидан намойиш этилган бўлса-да, улар ҳам дарвоза тўрини ишғол қила олишмади.

90 дақиқалик асосий вақт 0:0 ҳисоби билан тугагач, 10 дақиқадан икки бўлим, қўшимча вақт белгиланди. Аммо пахтакорчилар Анвар Солиев, Ихероуме Уче, Темур Копадзе томонидан йўлланган зарбалар мўлжалдан хато кетаверди.

Қўшимча вақт ниҳоясига етай деганда «Пахтакор» бош мураббийи Равшан Ҳайдаров дарвозабон Игнатий Нестеров ўрнига ёш Темур Жўраевни майдонга туширди. Бу «Пахтакор» устозининг пенальтилар баҳсига ҳозирлик кўриши эди. Демак, пенальти тепиш баҳси.... Пенальти зарбаларини Сервер Жепаров бошлаб берди. Бироқ, унинг зарбасини «Вентспилс» дарвозабони қайтаришга эришди. Латишлардан Римкус ҳисобни очди — 1:0 Ислом Иномов уни тенглаштирди — 1:1. Воқеалар ривожи эса қуйидагича борди. Зизелев — 2:1, Копадзе — 2:2, Качанов — 3:2, Кошелев — 3:3, Колесников — 4:3, Солиев — 4:4. Ниҳоят, «Вентспилс» жамоасининг бешинчи аъзоси тепган тўпни дарвозабонимиз Темур Жўраев қайтаришга эришди. 4:4 ҳисоби ўзгармай қолди. Энди биринчи хатога йўл қўйилгунча томонлар зарбани амалга оширишлари лозим эди.

Бизникилардан Ринат Байрамов, Александр Клецков, Илҳом Суюнов, Ихероуме Учелар зарбани тўғри бажариб, тўпни дарвозага жойлашди. Аммо «Вентспилс» футболчилари ҳам хатога йўл қўйишмади. Демак, ҳисоб — 8:8.

Пенальтидан зарба бермаган футболчилардан деярли дарвозабонлар қолишганди. Посбонимиз Темур Жўраев 10-пенальтини аъло даражада бажарди — 9:8. Унинг ҳамкасби Банинс эса хатога йўл қўйди! «Пахтакор» драматик учрашувда ажойиб ғалабага эришди. Яъни, Ўзбекистон чемпиони МДҲ ва Болтиқбўйи давлатлари чемпионлари кубоги баҳсида узоқ кутилган ғалабасини нишонлади.

Акмал АБДИЕВ

«ОЛИМЖОН АКБАРОВ» ЖАМОАСИ БИРИНЧИ ЛИГАДА

Фарғона вилояти Ўзбекистон туманидаги чарм тўп ишқибозлари ўзларининг «Олимжон Акбаров» футбол жамоаси Республика чемпионатининг биринчи лигасига йўлланма олганлигидан ғоятда мамнун.

Ўтган йил бу ерда футбол фидойиси Олимжон Акбаров хотира турнири зўр муваффақият билан ўтказилган эди. Туман ҳокимияти Марказий ўйингоҳга «футбол қалдирғочи» бўлган инсон номини бериш ҳақида қарор чиқарди. Ҳозирда бу ерда таъмирлаш ишлари олиб борилаётганлиги сабабли жамоа Қўқон шаҳридаги янги ўйингоҳда машғулотлар ўтказмоқда.

— Жамоамиздан умидимиз катта, — дейди туман Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси бош мутахассиси Абдувоҳид Юнусов. — Туманимизда иқтидорли, ёш футболчилар жуда кўп. Улар республика чемпионатида ўз маҳоратлари ва тажрибаларини ошириб, етук футболчилар бўлишига ишонаман. Қолаверса, яйпанликлар ўз тарихларида «Пахтакор», «Помир» ҳамда «Кузбасс» сингари жамоалар билан ўртоқлик учрашувлари ўтказган. Ўйлайманки, ёш футболчиларимиз аждодлари анъаналарини муваффақият билан давом эттирадилар.

Жамоа ўзининг дебютини Фарғона шаҳрида бўлиб ўтадиган «Вилоят ҳокими кубоги» турнирида бошлайди. Унда Фарғонанинг «Нефтчи», Қўқоннинг «Қўқон-1912» ҳамда қўшни вилоятларнинг кучли жамоалари тўп суришини инобатга олсак, яйпанликлар учун мусобақа мавсумолди тайёргарлик вазифасини ўташи турган гап.

Албатта, ҳамма ишнинг бошланиши анча қийин кечади. Жамоа мутасаддиларидан бирининг айтишича, клуб моддий ва маънавий кўмакка муҳтож. Ҳақиқатан ҳам футбол жамоасини тўлиқ таъминлаш, сафардаги учрашувларда қатнашиши, футболчи ва мураббийларга маош тўлаш, ЎФФ бадаллари учун катта миқдордаги маблағ талаб этилади. Ўйлаймизки, туман ҳокимияти, саховатпеша ҳомийлар ушбу жамоанинг «оёққа» туриб олишида баҳоли қудрат ёрдам кўрсатадилар.

Абдулҳай ЮНУСОВ,
«Ишонч» мухбири

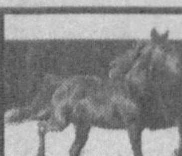

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ КОРХОНАЛАРИ ВА ФЕРМЕР ХЎЖАЛИКЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«TULPOR» савдо уйи
масъулияти чекланган жамияти

Россия Федерациясининг барча турдаги «УАЗ» ва «ВАЗ» автомобилларини нақд пулга ҳамда пул ўтказиш йўли билан сотишини маълум қилади.

* Автомобилларга буюртмалар ҳам қабул қилинади.
* Автомобилларга божхона солиғи тўланган.
* Уларнинг сифати тўла кафолатланади.

Манзил: Фарҳод ярмаркаси, 3-қатор.
Мурожаат учун телефонлар:
(8-371) 276-33-51.Факс: (8-371) 117-46-10

Хат, шикоят ва ариза умуман, ҳар бир мурожаат ортида инсон тақдири ётади. Шу туфайли улар билаш ишлашда синчков, ҳозиржавоб бўлмоқ лозим. Тошкент ҳарбий округ ҳарбий прокуратурасига ўтган 2006 йилда ҳарбий хизматчилар ва фуқаролардан 83 та ариза келиб тушган. Улардан 43 таси бевосита ҳарбий прокуратура ходимлари томонидан кўриб чиқилиб ҳал қилинган. 31 таси эса тааллуқлилиги бўйича ҳал қилиш учун тегишли муассасаларга юборилган. Меҳнат, уй-жойга доир қонунбузилиш ҳолатлари, ижтимоий ҳимоя масалаларига оид аризалар ўрганилиб қаноатлантирилган.

ҚОНУНИЙЛИК — АДОЛАТ МЕЗОНИ

Масалан, ҳарбий қисмда шартнома асосида хизматни ўтаётган кичик сержант Л.Соҳибназаров мурожаат қилган. Аризада баён этилишича, ёнғин чиққанида турмуш ўртоғини қутқараётган чоғида ўзи ҳам куйиб тан жароҳати олади. Шу туфайли госпиталда давлоланади. Унинг даволанишига 5003813 сўм миқорида маблағ сарфланади. Ушбу ҳаражатни қоплаш учун ҳарбий қисм қўмондонлиги томонидан ҳар ойда унинг маошидан 50 фоиздан ушлаб қолинган. Л.Соҳибназаров моддий жиҳатдан қийналаётганлигини, мазкур масалани ўрганиб ёрдам берилишини сўраган. Текшириш жараёнида аризачининг бепул даволанишга ҳуқуқи бўлса-да, ҳарбий қисм командирининг буйруғи асоссиз чиқарилганлиги аниқланди. Буйруқни бекор қилиш тўғрисида протест киритилиб, қонунбузилиш ҳолати бартараф этилди.

Мурожаатлар билан ишлашда асосий эътибор фуқароларнинг ижтимоий, иқтисодий, сиёсий ва шахсий ҳуқуқ ва эркинликлари ҳимоясига қаратилади.

Қонунийлик — адолат мезони. Агар ҳар бир фуқаро қонунни билса ўз ҳуқуқини ҳимоя қила олади. Соҳа ходимлари томонидан бу борада ҳам тушунтириш ишлари олиб борилаяпти. Турли учрашувлар, давра суҳбатлари ўтказилаяпти.

А.ЧЕГЕБАЕВ,
Тошкент ҳарбий округ ҳарбий прокурорининг катта ёрдамчиси, адлия подполковниги

Жамоа шартномалари қандай бажарилмоқда?

Вилоят ўрта-махсус касб-ҳунар таълими ходимлари касаба уюшмаси таркибида 57 та цех ва 1660 та гуруҳ ташкилотлари бор. 47 минг 885 аъзонинг 6 минг 348 нафари ишчи-хизматчилар, 41 минг 537 нафари талабалардир. Уюшмамиз томонидан жамоа шартномалари бажарилиши қатъий назорат қилинмоқда. Ўтган йили тузилган жамоа шартномалари тўлиқ бажарилишига эришилди. Бунда 3 та доимий комиссиянинг хизмати катта бўлди. Улар жамоа шартномалари ижросини назорат қилиб бордилар.

ИҚТИДОРЛИ ЎҚУВЧИЛАР МУНОСИБ ТАҚДИРЛАНДИ

Йил давомида уюшма аъзоларидан 20 та ариза ва 17 та оғзаки мурожаат тушди. Уларнинг 31 таси ижобий ҳал қилинди. Фаолларни ўқитиш тадбирлари ҳам алоҳида режа асосида амалга оширилди. Хусусан, 7 та семинар ташкил қилиниб, уларда 447 нафар фаол иштирок этди.

Белгиланган вазифаларни бекаму кўст адо этишимизда таклиф ва мулоҳазалар дафтарининг аҳамияти катта бўлганлигини таъкидлаш жоиз. Унга аъзолар юзлаб фикр-мулоҳазаларини ёзиб қолдирдилар. Академик лицей, касб-ҳунар коллежларининг умумтаълим фанлари бўйича иқтидорли ўқувчиларини аниқлаш, қўллаб-қувватлаш ва улардаги ноёб фазилатларни янада ривожлантиришга катта аҳамият берилмоқда. Бунинг учун турли танловлар ўтказилиб, ғолиблар муносиб тақдирланмоқда. Касаба уюшма аъзоларининг спорт билан шуғулланишлари учун ҳам шарт-шароитлар етарли. Барча ўқув юртларида спортнинг ўнлаб турлари бўйича заллар, майдончалар мавжуд. Ўтган йилги «мини футбол ҳафталиги»

иштирокчиларда қизғин таассурот қолдирган эди. Бу йил ҳам ана шундай ҳафталикни юқори савияда ташкил қилиш учун тайёргарликни бошлаб юбордик.

Ўтган даврда ходимларни ижтимоий-иқтисодий қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор берилди. Хусусан, маданий-оқартув, соғломлаштириш тадбирларига 86 минг, ногиронлар, кўп болали оилалар, иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари, байналмилалчиларга 589 минг, нафақахўрларга 1 миллион 150 минг, меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги тадбирлари учун 52 миллион 907,2 минг сўм маблағ ажратилди. Ижтимоий ҳимоя йилида бундай тадбирлар давом эттирилади.

Мансур ЁҚУБОВ,
Хоразм вилоят ўрта-махсус касб-ҳунар таълими ходимлари бирлашган касаба уюшма қўмитаси раиси

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ
O'.K.U.F. F.T.U.U.

БОШ МУҲАРРИР
Абдухолиқ АБДУРАЗЗОҚОВ

Таҳрир ҳайъати:
Алла Долженкова,
Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари),
Маъмура Адилова,
Мирзоҳид Содиқов,
Носирхон Акбаров,
Ойсулув Нафасова,
Пиримқул Қодиров,
Соғиндиқ Ниетуллаев,
Шамси Эсонбоев,
Элёр Ёқубов,
Ғуломзокир Юсупов

Бизга қўнғироқ қилинг:
Котибият
153-52-78

Бўлимлар
Касаба уюшмалари ҳаёти бўлими: 153-87-63
Ҳуқуқ ва халқаро ҳаёт бўлими: 153-87-73
Ижтимоий-иқтисодий сиёсат бўлими: 153-87-74
Миллий-маънавий қадриятлар ва спорт бўлими: 153-82-79
Хатлар ва мухбирлар билан ишлаш бўлими: 153-85-43
Реклама ва эълонлар бўлими: 153-03-90

БИЗНИНГ МАНЗИЛ:
700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 133; 134
E-mail: ishonch_doverie4@mail.ru

Газета ҳафтанинг сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади.

Навбатчи котиб - А.Алламуродов
Навбатчи муҳаррир - А.Қодирова
Навбатчи - Р.Сайидаҳмедова
Мусаҳҳиҳ - Д.Комолов

Саҳифаловчи-дизайнер: З.Бакиров ва Ю.Михайловский

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0116-рақам билан рўйхатга олинган.
IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилди.
Бичими А-2.
Ҳажми 2 босма табоқ.
Сотувда эркин нархда.

Босишга топшириш вақти - 21.00.
Топширилди - 22.50

Буюртма Г— 015
Тиражи: 19246
2345